

گزارش «شرق» از قصور عامدانه و خلأهای قانونی که منجر به خودکشی شلیر، زن قربانی تجاوز شد

تعلیی به قیمت جان یک مادر

نسترن فرخه: شلیبر زن مریوانی، در ساختمانی با درهای بسته فریاد می‌زند: «دارد به من دست می‌زند» و تقاضای کمک می‌کند؛ اما هیچ دست یاری، این زن را از مهلکه نجات نمی‌دهد و شلیبر خود را از پنجره به بیرون پرت می‌کند و فرزندانی برای همیشه بی‌مادر می‌شوند. بعد از انتشار خبر قربانی‌شدن زنی در ۱۷ شهریور به دلیل قصد تجاوز همسایه، روایت‌هایی از وکلا و اهالی محلی منتشر شد که مشخص می‌کرد همان موقع با تماس همسایه‌ها، نیروی انتظامی از راه می‌رسد؛ ولی به دلیل نداشتن حکم ورود به منزل وارد خانه نمی‌شود و فقط تیر هوایی شلیک می‌کند. درصورتی‌که با مداخله سریع امکان داشت این زن با سلامت نجات پیدا کند؛ البته بسیاری از وکلا و فعالان حقوقی به عدم مداخلات سریع در چنین شرایطی نقد جدی دارند که آسیب یک پدیده را بیشتر می‌کند. فاطمه باباخانی، دانش‌آموخته حقوق،

هم به این موضوع اشاره می‌کند که: «اگرچه طبق شنیده‌ها درمورد شلیبر، نیروی انتظامی در محل، شاهد وقوع جرم بوده و باید خیلی سریع کسب تکلیف می‌کرده؛ اما این اتفاق نیفتاده و به نظر این یک قصور بوده و باید درباره مرگ این زن، بررسی‌های تخصصی و انتظامی لازم صورت گیرد».

قانون مجازات در حمایت از قربانی تعرض و تجاوز اصلاح شود

طبق اظهارات برخی فعالان اجتماعی و مددکارها، گاهی در موارد حساس که نیاز به مداخله فوری مأمور پلیس وجود دارد، این اتفاق نمی‌افتد؛ مانند ماجرای مرگ شلیبر، زن مریوانی که همان لحظه پلیس از راه رسیده بوده؛ اما به دلیل نداشتن حکم ورود به منزل، جز شلیک هوایی گلوله، آن لحظه مداخله دیگری نتوانسته انجام دهد. فاطمه باباخانی، دانش‌آموخته حقوق و فعال زنان، به این مسئله اشاره می‌کند و به «شرق» می‌گوید: موضوع مهمی که باید به آن اشاره کرد، در بحث خشونت خانگی و کودک‌آزاری، مددکار مرتبط با موضوع قبل از مراجعه به محل، از مقام قضائی، دستور قضائی لازم را اخذ می‌کند تا کیس مدنظر را به‌سرعت از خانه‌ای که در آن امنیت جانی ندارد، خارج کند. در شرایطی که خاص و بحرانی تلقی می‌شود، پلیس یا ضابط قضائی

آنچه باید از حکم ورود به منزل بدانیم

حکم ورود به منزل در مرحله تحقیقات مقدماتی در دادسرا یا در برخی جرائم توسط دادگاه توسط بازپرس، دادیار تحقیق یا قاضی به‌منظور دسترسی به متهم یا دسترسی به شواهد و آلات و ادوات جرم صادر می‌شود. ساعت اجرای حکم در طول روز از طلوع آفتاب تا غروب است و تفتیش و بازرسی خانه در شب بنا بر ضرورت خواهد بود. همچنین فرق متمم با مجرم در این است که متمم صرفا مورد تهمت واقع شده است و هنوز هیچ چیزی درمورد او روشن نیست و متمم تا زمانی که به موجب حکم قطعی دادگاه کیفری محکوم نشده است، در پناه اصل برائت قرار دارد و نمی‌توان وی را مجرم دانست، در این شرایط حمایت از حقوق شهروندان ایجاب می‌کند که در رفتار با او جانب عادل و انصاف رعایت شود. یکی از مراحل دادرسی کیفری، تحقیقات مقدماتی است، ممکن است در تحقیقات و بررسی‌های مربوط به یک جرم، نیاز به ورود به منازل شهروندان و تفتیش و بازرسی خانه باشد اما ممکن است برای افرادی هنوز این گمان وجود داشته باشد که خانه پناهگاه امن آنان برای فرار از چنگال قانون است و کسی حق ورود به آن را ندارد.

حکم ورود به منزل چیست؟

اولین مرحله رسیدگی به جرم برای اینکه مقام قضائی در دادگاه یا دادسرا متوجه شود عوامل اتهام به متهم متوجه هست یا نه تحقیقات مقدماتی است. در این مرحله دو حالت ممکن است در رابطه با متهم وجود داشته باشد؛ متمم به‌واسطه اتهام و سرنرخ‌های موجود تحت تعقیب کیفری است یا متمم توسط مأموران نیروی انتظامی یا ضابطان دادگستری دستگیر شده و در مرحله تحقیقات

مقدماتی خود شخصا حضور دارد.

یکی از مهم‌ترین اقدامات قضائی در جمع‌آوری دلایل، کشف، ضبط اشیا، اموال و وسیله جرم یا وسایل تحصیل‌شده از جرم است، همچنین تفتیش و بازرسی منزل یا خانه و سایر مکان‌هایی است که مترکب جرم از آنها برای پنهان‌کردن وسایل مزبور استفاده این اقدامات، امکان انجام همه مشاهدات مفید را برای بازپرس فراهم می‌کند.

چنانچه در مرحله تحقیقات مقدماتی، متهم حضور نداشته باشد اما دلایل قوی به انجام جرم از جانب او به بازپرس یا قاضی رسیدگی‌کننده ارائه شده باشد، می‌توانند حکم ورود به منزل متهم را صادر کنند تا از این طریق شاید بتوانند به متهم برای جلب دسترسی پیدا کنند. ممکن هم هست که متمم در تحقیقات و بررسی‌های مربوط به یک جرم حضور دارد، اما بازهم به دلیل کشف آثار وسایل جرم نیاز به ورود به خانه شهروندان و تفتیش و بازرسی باشد. در چنین شرایطی همواره باید اصل برائت و حفظ حقوق متمم مورد توجه باشد. در قانون آیین دادرسی کیفری برای حفظ حقوق متمم در زمان تفتیش و بازرسی منازل و خانه آنها، حقوقی پیش‌بینی شده است. به‌این‌ترتیب ورود زوری به منزل افراد از سوی افراد عادی و همچنین مأموران و مقامات غیرقضائی ممنوع و متجاوزان به مجازات‌های پیش‌بینی‌شده در قانون مجازات اسلامی (ماده ۶۹۴) خواهند رسید.
با وجود اینکه قانون‌گذار با استفاده از این ماده قانونی برای مسکن و خانه شهروندان مصونیت ایجاد کرده است اما نباید این مصونیت مانع از کشف حقیقت درمورد ارتکاب جرم شده و موجب سواستفاده بزهکاران شود.

بر همین اساس، تحت شرایط خاصی ورود به منزل و خانه اشخاص در صورت ضرورت پذیرفته شده است. این امر موضوع مواد ۹۱–۹۶ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۲۹۰ قرار گرفته بود. قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب ۱۳۷۸ نیز با عنوان تفتیش و بازرسی منازل و اماکن وسایل مزبور استفاده این اقدامات، امکان انجام همه مشاهدات مفید را برای داده است.

برای تفتیش خانه و تفحص منزل مقررات سختی در نظر گرفته شده است. مواد ۹۶ به بعد قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۷۸، قوانین و ضوابط لازم‌الرعایه‌ای را برای و بازرسی منزل مورد اشاره قرار داده است. اولین قاعده این است که تفتیش در منازل (در غیر از موارد جرم مشهود یعنی جرمی که در مرعی منظر پلیس اتفاق افتاده است یا انجام جرم برای او کاملا محرز است) باید با اجازه مخصوص مقام قضائی باشد (مواد ۲۴ و ۹۶ قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۷۸). طبق نظریه اداره حقوقی قوه قضائیه: «…مستنبط از مواد قانونی مذکور اقدام به هرگونه بازرسی از منازل و اموال مردم که برای کشف جرم و جلوگیری از ورود مجرم به عمل می‌آید بایستی تحت نظر و به دستور صریح و مستقیم مقامات صالحه قضائی (دادستان و بازپرس) و توسط ضابطان دادگستری به عمل آید. اجازه بازرسی منازل یا خانه در مواردی که حسب قوانین و امارات، ظن قوی به حضور متمم یا کشف اسباب، آلات و ادله وقوع جرم در آن وجود دارد، با دستور بازپرس و با قید جهات ظن قوی در پرونده، مجاز است. اصل دیگر در این رابطه این است که ورود و تفتیش در منزل در صورتی مجاز است که بر حسب دلایل و

- جدول ۴۳۱۸** • **طراح: بیژن گورانی**

افقی:

۱- هم‌معنی - ابزار نوشتن- مربوط به گذشته ۲-

بر جوانان عیب نیست- علم شعبده- واحد پول قطر

۳- در دوره ساسانیان به دهستان می‌گفتند- جنگاور

۴- حق مخالفت- معرفت- نعش ۵- مذکر- مجموع کارکنان یک اداره- کتاب مقدس ۶- هزینه استفاده از

خدمات یک مؤسسه- احساس آزاددهنده- حیوان

بارکش ۷- حالات چهره هنرپیشه- اماکن مقدس

زیارتی- مجلس جشن ۸- انجمن بین‌المللی حمل‌ونقل

هوایی- بزرگ‌ترین سازه خشتی جهان- دعوت‌شده

۹- چند رای- حوضچه آب ولرم- دانشگاهی در

فرانسه ۱۰- ساز استاد محمد موسوی- زبان رسمی

ایرانیان- اهل نیست ۱۱- بانو- دینداری- مخفف

اگر ۱۲- رفت‌وآمد زیاد- دلبری- جامعه صافکن

۱۳- ناوشکن ساخت ایران- از چهره‌های سرشناس

سینمای کمدی جهان ۱۴- یکسوکننده الکترونیکی-

سنگ‌های قیمتی و زینتی- جمع شیء ۱۵- سکرتر-

ابرشم ناخالص- سوسپید

عمودی:

۱- سوره صدوهمتم قرآن- کوتاه‌تر از مسیر اصلی-

پره‌ای انتهایی بدن پرندهگان ۲- نشانه صفت تفضیلی-

نخستین بخش از دوران زمین‌شناسی سنزویئیک- کندن

علف‌های هرز ۳- ذخیره- مثل و مانند- بی صدا ۴- از

قبایل قدیمی اعراب- شعر عامیانه مشهوری سروده

احمد شاملو- فیزیکدان انگلیسی که قوانین الکترولیز

را وضع کرد ۵- سهمیه‌کردن- حیوان ۶- قهرمان جام

جهانی ۲۰۱۸ روسیه- گرامی- زمان مرگ ۷- آحاد- بار

آدام- سميع ۸- شهر بارگاه حضرت معصومه(س)-

داشته باشد. برای همین افراد ترجیح می‌دهند در این زمینه سکوت کنند. البته در سال‌های اخیر سیستم قضائی توجه ویژه‌ای به این پرونده‌ها داشته و خوشبختانه با حساسیت بیشتر پیگیری می‌کند.

باباخانی می‌گوید: نقد جدی که در بحث خانم شلیبر وجود دارد، این است که چرا باید زنان ما به نقطه‌ای برسند که خودکشی کنند و دقیقا بحث بخشی از خودکشی‌ها ناشی از همین امر است که فرد مورد آزار، خشونت و تجاوز قرار می‌گیرد و چون نمی‌تواند شبکه حمایتی و جذب حمایت داشته باشد، از منابع و مراجع قانونی و خانواده حمایتی داشته باشد، اقدام به خودکشی می‌کند. ما باید به دنبال راه‌هایی باشیم تا متجاوز را مجازات کنیم، نه اینکه قربانی را حذف کنیم، الان خیلی‌ها تلاش می‌کنند که اقدام شلیبر را مقدس جلوه دهند، این یک الگوی بد است و اگر قرار باشد همه را تشویق به این کار کنیم که در صورت قرارگرفتن در این شرایط خود را بکشند، صورت‌مسئله را پاک کرده‌ایم و این راه چاره نیست. چاره‌جویی در قانون‌گذاری و جرم‌انگاری رفتارهای ناپهنجار آزارگرانه و فرهنگ‌سازی گسترده در جامعه است.

زن حافظات للغیب نیست

سیمین کاظمی، جامعه‌شناس، در گفت‌وگو با «شرق» به برخی نگاه‌ها نسبت به ماجرای مرگ شلیبر اشاره می‌کند؛ مانند برخی اظهارات معاون امور زنان که گفته بود دامان شلیبر از تجاوز پاک ماند. ازاین‌رو کاظمی می‌گوید: نگاهی که خانم خزعلی نمایندگی می‌کنند، از دو جنبه قابل‌نقد است. اول اینکه ایشان خشونت علیه زنان را نادیده می‌گیرند، از طرف دیگر قربانی‌نکوهی می‌کنند. کل مسئله خشونت و تجاوز را به دوش زن‌ها قرار می‌دهند. اگر این زن در آن شرایط امکان فرار نداشت، پنجره‌ای در کار نبود تا خودکشی کند. آن زمان تکلیف چه بود و نظر خانم خزعلی چه بود؟ اگر بخواهیم به‌طورکلی رویکرد حکومت را درباره مسئله خشونت علیه زنان در نظر بگیریم، باید به لایحه امنیت علیه زنان اشاره کنیم که بیش از ۱۰ سال است که سرنوشتش نامشخص است. خانم خزعلی قبل از اینکه بیایند در گرامیداشت حیا صحبت کنند، اول بگویند که سرنوشت این لایحه چه شده است و ایشان به‌عنوان معاون امور زنان و خانواده برای این لایحه چه کار کرده‌اند.

کاظمی اضافه می‌کند: ایشان حق زن را به‌عنوان انسان در نظر نمی‌گیرند، می‌گویند زن ناموس مرد است و در غیاب مرد ناموس او را حفظ می‌کند. سؤال این است که انسانیت خود زن کجا است، چرا زن را به‌عنوان انسان، جان، زندگی و حیات در نظر نگیریم، رویکردی که ایشان و تفکری که نمایندگی می‌کنند، کاملا یک رویکرد مردسالارانه و زن‌ستیز است.

بر همین اساس، تحت شرایط خاصی ورود به منزل و خانه اشخاص در صورت ضرورت پذیرفته شده است. این امر موضوع مواد ۹۱–۹۶ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۲۹۰ قرار گرفته بود. قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب ۱۳۷۸ نیز با عنوان تفتیش و بازرسی منازل و اماکن وسایل مزبور استفاده این اقدامات، امکان انجام همه مشاهدات مفید را برای داده است.

برای تفتیش خانه و تفحص منزل مقررات سختی در نظر گرفته شده است. مواد ۹۶ به بعد قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۷۸، قوانین و ضوابط لازم‌الرعایه‌ای را برای و بازرسی منزل مورد اشاره قرار داده است. اولین قاعده این است که تفتیش در منازل (در غیر از موارد جرم مشهود یعنی جرمی که در مرعی منظر پلیس اتفاق افتاده است یا انجام جرم برای او کاملا محرز است) باید با اجازه مخصوص مقام قضائی باشد (مواد ۲۴ و ۹۶ قانون آیین دادرسی کیفری ۱۳۷۸). طبق نظریه اداره حقوقی قوه قضائیه: «…مستنبط از مواد قانونی مذکور اقدام به هرگونه بازرسی از منازل و اموال مردم که برای کشف جرم و جلوگیری از ورود مجرم به عمل می‌آید بایستی تحت نظر و به دستور صریح و مستقیم مقامات صالحه قضائی (دادستان و بازپرس) و توسط ضابطان دادگستری به عمل آید. اجازه بازرسی منازل یا خانه در مواردی که حسب قوانین و امارات، ظن قوی به حضور متمم یا کشف اسباب، آلات و ادله وقوع جرم در آن وجود دارد، با دستور بازپرس و با قید جهات ظن قوی در پرونده، مجاز است. اصل دیگر در این رابطه این است که ورود و تفتیش در منزل در صورتی مجاز است که بر حسب دلایل و

۲	۱	۵	۷	۳	۸
۹	۶	۳	۴	۲	۱
۲	۷	۱	۹	۳	۶
۹	۶	۳	۴	۲	۱
۷	۸	۱	۹	۳	۶
۵	۶	۱	۲	۷	۳
۸	۲	۱	۵	۷	۳

- سودوکو سخت ۳۳۱۴**

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک

تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا

۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۹	۶	۵	۱	۲	۴	۷	۳
۱	۲	۵	۳	۶	۹	۷	۸
۲	۵	۱	۸	۴	۶	۷	۳
۴	۵	۱	۸	۴	۶	۷	۳
۷	۴	۹	۱	۶	۵	۳	۸
۶	۳	۱	۷	۳	۵	۱	۲
۵	۹	۲	۶	۸	۳	۱	۷
۸	۳	۷	۵	۱	۲	۹	۴
۳	۱	۹	۷	۳	۴	۸	۲

۱	۳	۲	۹	۴	۵	۶	۷	۸
۷	۹	۸	۶	۱	۲	۳	۵	۴
۶	۵	۴	۳	۸	۷	۲	۹	۱
۷	۴	۶	۵	۳	۹	۱	۷	۲
۸	۱	۹	۸	۷	۶	۵	۳	۴
۳	۲	۱	۷	۳	۵	۱	۲	۴
۵	۷	۳	۲	۱	۹	۸	۶	۴
۴	۸	۷	۱	۶	۲	۳	۵	۹
۳	۵	۷	۹	۸	۱	۲	۴	۶
۹	۶	۱	۵	۳	۴	۷	۸	۲

- حل جدول ۴۳۱۷**

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
ن	س	ی	ل	ح	ا	ل	ل	ق	ت	م	ج	ن	س	ی
ر	ی	و	خ	ز	ا	ر	م	ج	ن	س	ی	ل	ح	ا
و	ا	و	د	ر	ک	د	ر	ا	و	ا	و	ا	و	ا
و	ن	ب	ب	ن	ب	ب	ن	ب	ب	ن	ب	ب	ن	ب
۵	۴	۳	۲	۱	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۹
ل	د	ن	ا	س	ا	ز	ا	ن	ا	ا	ت	و	ک	د
۷	۵	۳	۲	۱	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۹
۸	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
ن	س	ی	ل	ح	ا	ل	ل	ق	ت	م	ج	ن	س	ی
۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۹	۸	۷	۶
۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۹	۸	۷
۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۹	۸
۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۹
۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱

- سودوکو ساده ۳۳۱۴**

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی

ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار

است و امروزه به جدولی از اعداد

گفته می‌شود که به عنوان یک

سرگرمی رایج در نشریات کشورهای

مختلف به چاپ می‌رسد.